

บัญชีเครดิตบาลานซ์ (Credit Balance)

บัญชี Credit Balance หรือเรียกอีกชื่อว่า บัญชีมาร์จิ้น (Margin) คือ ประเภทของบัญชีหลักทรัพย์ชนิดหนึ่งที่มีลักษณะที่สำคัญคือสามารถให้นักลงทุนใช้เงินทุนของตัวเองส่วนหนึ่งและกู้ยืมเงินจากโบรกเกอร์อีกส่วนหนึ่งเพื่อซื้อหุ้นได้ (Margin Loan) ซึ่งจะช่วยให้นักลงทุนมีอำนาจซื้อหุ้นเพิ่มขึ้น การซื้อหุ้นด้วยบัญชีเครดิตบาลานซ์ ระบบจะนำเงินของลูกค้ายามาชำระค่าซื้อให้หมดก่อน ส่วนที่เกินจึงจะเป็นการกู้ยืม (หลักการคล้ายบัญชี Overdraft : OD ของธนาคาร)

ก่อนที่จะเริ่มซื้อหุ้นได้ ลูกค้าจะต้องมีการวางหลักประกันก่อน โดยหลักประกันสามารถเป็นเงินสดหรือเป็นหุ้นที่โอนมาจากบัญชีอื่นได้

➤ หุ้นที่อนุญาตให้กู้ยืมเงินซื้อ (Marginable Securities)

เนื่องจากหุ้นที่ซื้อขายในตลาดฯ มีพื้นฐานที่แตกต่างกัน ดังนั้นโบรกเกอร์จะกำหนดรายชื่อบริษัทที่อนุญาตให้นักลงทุนกู้ยืมเงินเพื่อซื้อ โดยจะแบ่งออกเป็นเกรดต่างๆ ตามสัดส่วนของอัตราหลักประกันขั้นต่ำ (Initial Margin : IM) เช่น เกรด A: IM50 เกรด B: IM60 หรือเกรด C: IM70

หุ้นที่เป็นเกรด A: IM50 หมายความว่า ลูกค้าสามารถกู้ยืมเงินได้ 50% ของมูลค่าหุ้นที่ต้องการจะซื้อ เช่น สมมุติลูกค้าต้องการซื้อหุ้น XX ที่มีเกรดเป็นเกรด A มูลค่า 100,000 บาท ลูกค้าจะใช้เงินทุนของตัวเอง 50,000 บาทและขออีก 50,000 บาทได้ และถ้าหากเป็นหุ้นเกรด B: IM60 ลูกค้าจะต้องใช้เงินทุนของตัวเอง 60% และสามารถขออีกได้ 40% หุ้นเกรด E: IM100 คือหุ้นที่ลูกค้าต้องใช้เงินทุนของลูกค้า 100% เต็มในการซื้อหุ้น หรืออีกนัยหนึ่งคือโบรกเกอร์ไม่ปล่อยกู้ให้กับหุ้นตัวนี้ แต่สามารถซื้อในบัญชีนี้ได้

หุ้นตามรายชื่อ Marginable Securities อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงเกรดได้ ซึ่งโบรกเกอร์จะประกาศแจ้งให้ลูกค้าทราบเมื่อมีการเปลี่ยนแปลง

➤ การคำนวณดอกเบี้ย

การคำนวณดอกเบี้ย จะทำการคิดจากยอดเงินกู้ที่เกิดขึ้นจริง โดยคิดเป็นอัตราร้อยละต่อปี เช่น 5.75% ต่อปี โดยจะเริ่มคิดตั้งแต่สิ้นวันแรกที่มียอดกู้ยืมเกิดขึ้น โดยคำนวณถึงวันก่อนหน้าวันที่ลูกค้าขายหุ้นที่กู้ยืมเงินมาซื้อ หรืออีกความหมายหนึ่งคือวันที่ลูกค้าขายหุ้นออกจะไม่นำมาคำนวณดอกเบี้ย (คิดหัวไม่คิดท้าย) แต่ถ้าหากลูกค้าซื้อหุ้นด้วยเงินกู้และขายหุ้นออกภายในวันนั้น (Day Trade) ลูกค้าก็就不用เสียดอกเบี้ย

การคำนวณดอกเบี้ยจะคำนวณรวมวันหยุดด้วย โดยจะตัดยอดทุกสิ้นเดือน หรือวันก่อนหน้าวันที่ขายหุ้น แล้วแต่ว่าวันใดจะถึงก่อน โดยจะแจ้งยอดดอกเบี้ยจ่ายในใบรายงานยอดทรัพย์สินคงเหลือทุกสิ้นเดือนที่ Inbox ของลูกค้า

หากยังมียอดเงินกู้ยืมอยู่ ดอกเบี้ยจะถูกเรียกเก็บโดยการเพิ่มเข้าไปในยอดเงินกู้ (Liabilities) แต่ถ้าหากขายหุ้นออกจนหมดยอดหนี้แล้ว ดอกเบี้ยจะถูกหักจากเงินสดที่มีเหลืออยู่ในพอร์ต

➤ การเรียกหลักประกันเพิ่ม (Margin Call)

เมื่อใดที่มีการกู้ยืมเงินเกิดขึ้นและมูลค่าหุ้นในพอร์ตลดลงจนถึงระดับที่โบรกเกอร์กำหนดไว้ นักลงทุนจะถูกเรียกให้วางหลักประกันเพิ่ม หรืออาจถูกบังคับขาย (Force Sell) แต่ถ้าหากนักลงทุนไม่ต้องการวางหลักประกันเพิ่ม ก็สามารถขายหุ้นออกจนหมดมูลค่านี้ได้ หลักประกันที่จะนำมาเพิ่มสามารถเป็นได้ทั้งเงินสดหรือหุ้นที่โอนมาจากบัญชีอื่นก็ได้

ถ้า Equity ต่ำกว่า Call Margin แต่สูงกว่า Call Force Sell → เรียกหลักประกันเพิ่ม

ถ้า Equity ต่ำกว่า Call Force Sell → บังคับขาย

แนวปฏิบัติ

- หากถูก Margin Call จะต้องดำเนินการภายในวันที่ T+5 หากเลยกำหนดจะถูกบังคับขายในวันที่ T+6 ก่อน 10.00 น. (วันที่ T+6 ยังสามารถเติมเงิน หรือโอนหุ้นมาเป็นหลักประกันเพิ่มได้)
- ยอดเงินของ Margin Call จะยึดจากยอดหลังจาก Mark to Market ทุกสิ้นวันของแต่ละวันจนถึงวันที่ T+5 เช่น หากวันที่ T ลูกค้าถูกเรียกให้วางหลักประกันเพิ่ม 5,000 บาท และในวันที่ T+1 ลูกค้าไม่วางหลักประกันเพิ่ม โดย ณ สิ้นวันที่ T+1 สถานะพอร์ตของลูกค้าเกิดผลขาดทุนมากขึ้น และลูกค้าถูกเรียกให้วางหลักประกันเพิ่มเป็น 8,000 บาท โบรกเกอร์จะยึดยอดของวันที่ T+1 (8,000) แทน
- การถูก Force Sell จะยึดจากสถานะ ณ สิ้นวันของวันที่ T โดยถ้าลูกค้าไม่ฝากหลักประกันมาเพิ่มให้ทันในวันที่ T ในวันรุ่งขึ้น (T+1) จะทำการขายหุ้นออกก่อน 10.30 น. โดยไม่อนุญาตให้เติมเงินหรือโอนหุ้นมาเป็นหลักประกันเพิ่มเพื่อเลี่ยงไม่ให้เกิดถูกบังคับขาย

➤ การเก็บค่าอากรแสตมป์

การเปิดบัญชีเครดิตบาลานซ์ จะต้องมีการเซ็นสัญญากู้ยืมเงินประกอบด้วย ซึ่งทางกฎหมายได้กำหนดไว้ว่า สัญญากู้ยืมเงินจะมีผลบังคับได้ต้องมีการติดอากรแสตมป์ ดังนั้นลูกค้าจึงจำเป็นต้องเสียค่าอากรแสตมป์ด้วย โดยคิดจากยอดวงเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ เป็นสัดส่วนที่แสนละห้าสิบบาท เช่น หากลูกค้าได้รับวงเงินกู้ (Credit Limit) ที่ 3 ล้านบาท ลูกค้าจะต้องจ่ายค่าอากรแสตมป์ 1,500 บาท (ค่าอากรจะเรียกเก็บสูงสุดแค่ 10,000 บาทเท่านั้น ซึ่งเทียบเท่ากับวงเงินกู้ 20 ล้านบาท โดยส่วนที่เกิน 20 ล้านบาทไม่ต้องจ่ายค่าอากรแสตมป์แล้ว)

➤ การดูรายละเอียดของบัญชีเครดิตบาลานซ์

ให้ Login เข้าผ่านเว็บไซต์ของ Settrade ที่ www.settrade.com และไปเลือกเมนู Trading Portfolio และเลือกหมายเลขบัญชีเครดิตบาลานซ์ตามรูปด้านล่าง

คำอธิบายของคำศัพท์ต่างๆ

Assets	คือ มูลค่าทรัพย์สินทั้งหมดที่อยู่ในบัญชี ได้แก่เงินสด และหุ้นทั้งหมดตามราคาตลาด (Market Price) ซึ่งรวมหุ้นที่เกิดจากการกู้ยืมเงินซื้อด้วย [Assets = Equity + Liabilities]
Equity	คือ มูลค่าทรัพย์สินส่วนทุนของลูกค้า (ทรัพย์สินสุทธิ) ได้แก่ เงินสด และหุ้นที่ซื้อจากเงินสดของลูกค้า และหุ้นที่โอนเข้ามาในบัญชีเพื่อนำมาเป็นหลักประกัน [Equity = Cash Balance + LMV (Long Market Value) – Liabilities]
Liabilities / Debt	คือ ยอดเงินกู้ยืม
Cash Balance	คือ เงินสด
LMV (Long Market Value)	คือ มูลค่าหุ้นทั้งหมดในบัญชีที่คำนวณจากราคาตลาด ณ ปัจจุบัน (Market Price)

คำอธิบายของคำศัพท์ต่างๆ

EE (Excess Equity)	คือ มูลค่าทรัพย์สินส่วนตนที่เหลือเป็นส่วนเกินจากการหักอัตราหลักประกัน [$EE = Equity - MR$]
PP (Purchasing Power)	คือ จำนวนเงินที่เป็นอำนาจซื้อหุ้น โดยปกติระบบจะคำนวณจากอัตราหลักประกันที่ IM50 แต่ถ้าหากต้องการซื้อหุ้นเกรดอื่น ก็ต้องเอาอัตรา IM ของหุ้นตัวนั้นๆ มาคำนวณหาอำนาจซื้อใหม่ [$PP = EE \text{ หารด้วย } \% \text{ ของ IM}$]
IM (Initial Margin)	คือ อัตราหลักประกันเบื้องต้นที่โบรกเกอร์กำหนดสำหรับหุ้นแต่ละตัวว่าลูกค้าจะต้องวางเงินทุนเป็นหลักประกันในสัดส่วนเท่าไร ซึ่งจะสอดคล้องกับเกรดของหุ้น เช่น IM50 หมายความว่าลูกค้าต้องวางเงินทุน 50% ของมูลค่าหุ้นที่ต้องการจะซื้อและโบรกเกอร์จะให้กู้อีก 50% หรือ IM70 คือ ลูกค้าต้องวางเงินทุน 70% และโบรกเกอร์จะให้กู้อีก 30% เป็นต้น
MR (Margin Required)	คือ ผลรวมของอัตราหลักประกันทั้งหมด
Buy MR	คือ อัตราหลักประกันของยอดซื้อที่ยังไม่ match [$Buy MR = \text{มูลค่าหุ้นที่จะซื้อ} \times \%IM + \text{คอมมิชชั่น} + VAT$]
Call Margin	คือ ระดับของอัตราหลักประกันรักษาสภาพ ซึ่งเมื่อใดที่ยอด Equity ต่ำกว่าระดับนี้ จะถูกเรียกให้วางหลักประกันเพิ่ม [$Call Margin = Asset \times Call-LMV (0.35)$]
Call Force Sell	คือ ระดับของอัตราหลักประกันบังคับขาย ซึ่งเมื่อใดที่ยอด Equity ต่ำกว่าระดับนี้ จะถูกบังคับขายหุ้นในพอร์ต (Force Sell) [$Call Force Sell = Asset \times Force-LMV (0.25)$]
Margin Ratio	คือ สัดส่วนของ Equity เมื่อเทียบกับ Assets ใช้เอาได้ว่าระดับ Equity ของเรามีค่าใกล้กับระดับ Call-LMV ที่ 0.35 แล้วหรือยัง หากอัตราส่วนนี้มีค่าลดลงเข้าใกล้อัตราของ Call-LMV แสดงว่าพอร์ตเริ่มมีผลขาดทุนจนมีความเสี่ยงที่จะถูกเรียกหลักประกันเพิ่ม [$Margin Ratio = Equity \text{ หารด้วย } Assets$]
Withdraw	คือ จำนวนเงินที่สามารถถอนได้ ณ เวลานั้นๆ (ซึ่งจะเปลี่ยนแปลงไปตามมูลค่าหุ้นในพอร์ตเมื่อตลาดฯ ยังอยู่ในช่วงของการซื้อขาย)
Credit Limit	คือ วงเงินสูงสุดที่สามารถกู้ยืมเพื่อซื้อหุ้น
Line Available / Credit Avai	- กรณีที่ยังไม่มียอดกู้ : Line Available คือ จำนวนเงินที่ซื้อหุ้นได้ ซึ่งมีค่าเท่ากับอำนาจซื้อ (คำนวณโดย base จาก IM50) - กรณีที่มียอดกู้ : Line Available คือ วงเงินกู้ที่เหลือให้กู้ซื้อหุ้น

➤ ตัวอย่างพอร์ต

Credit Limit		Line available		EE	
300,000.00		292,186.63		156,160.63	
[Marginable Securities] [Help]					
Credit Balance & Purchasing Power					
Assets	365,840.00	MR	201,866.00	Call ForceSell	91,460.00
Liabilities	7,813.37	Buy MR		Shortage Force	266,566.63
Equity	358,026.63	Sell MR		Call-LMV	0.35
Cash balance		EE	156,160.63	Call-SMV	0.40
LMV	365,840.00	PP	312,321.26	Force-LMV	0.25
Collateral		Call Margin	128,044.00	Force-SMV	0.30
Debt	7,813.37	Shortage Call	229,982.63	Margin Ratio	0.9786
SMV		Action		Withdraw	156,160.63

Order by <input type="text" value="Symbol"/> ☒ ascend ☐ descend <input type="button" value="OK"/>													
Symbol	Type	Rate	Start Position	Available Position	Actual Position	Avg. Price	Market Price	Amount	Mkt. Value	Unrealized P/L	Percent Unrealized P/L	Realized P/L	MR
		50	2,000	2,000	2,000	4.12	3.98	8,240.00	7,960.00	-280.00	-3.40	0.00	3,980.00
		50	1,000	1,000	1,000	24.82	25.00	24,820.00	25,000.00	180.00	0.73	0.00	12,500.00
		50	2,000	2,000	2,000	11.16	10.90	22,320.00	21,800.00	-520.00	-2.33	0.00	10,900.00
		100	1,500	1,500	1,500	11.28	11.20	16,920.00	16,800.00	-120.00	-0.71	0.00	16,800.00
		50	5,000	5,000	5,000	45.21	41.75	226,050.00	208,750.00	-17,300.00	-7.65	0.00	104,375.00
		50	2,000	2,000	2,000	21.22	18.20	42,440.00	36,400.00	-6,040.00	-14.23	0.00	18,200.00
		100	400	400	400	11.11	9.30	4,444.00	3,720.00	-724.00	-16.29	0.00	3,720.00
		50	200	200	200	71.55	62.00	14,310.00	12,400.00	-1,910.00	-13.35	0.00	6,200.00
		60	1,000	1,000	1,000	3.58	3.76	3,580.00	3,760.00	180.00	5.03	0.00	2,256.00
		100	1,000	1,000	1,000	10.61	8.20	10,610.00	8,200.00	-2,410.00	-22.71	0.00	8,200.00
		70	1,000	1,000	1,000	4.78	5.05	4,780.00	5,050.00	270.00	5.65	0.00	3,535.00
		70	2,000	2,000	2,000	8.11	8.00	16,220.00	16,000.00	-220.00	-1.36	0.00	11,200.00
Total :								394,734.00	365,840.00	-28,894.00	-7.32	0.00	201,866.00

➤ การโอนหุ้นเพื่อมาเป็นหลักประกัน

- หุ้นที่โอนมาเพื่อเป็นหลักประกันจะต้องเป็นหุ้นที่ปลอดภาระหรือชำระราคา (settle) เรียบร้อยแล้วเท่านั้น
- หุ้นที่โอนมาเพื่อเป็นหลักประกัน จะสามารถขายได้เลย ในขณะที่บางโบรกเกอร์อาจจะอนุญาตให้ขายได้ในวันรุ่งขึ้น
- หุ้นที่โอนมาเพื่อเป็นหลักประกันและเพื่อนำมาเพิ่มอำนาจซื้อ (PP) ได้ จะต้องเป็นหุ้นที่มีเกรด A B หรือ C ตามรายชื่อใน Marginable Securities ที่โบรกเกอร์กำหนดไว้เท่านั้น และเมื่อโอนเข้ามาในพอร์ตแล้ว จะเพิ่มกำลังซื้อได้ทันที
- การโอนหุ้นเข้ามาในพอร์ต จะเพิ่มแค่อำนาจซื้อ (PP) แต่ไม่ได้ลดยอดเงินกู้
- หุ้น NVDR สามารถเอามาเป็นหลักประกันได้ โดยมีเกรดเหมือนหุ้นปกติตาม Marginable Securities
- หุ้นกระดานต่างประเทศ (Foreign) และหุ้นที่ถูกพักการซื้อขาย (SP) เกิน 1 เดือน และหุ้นที่เข้าข่ายมาตรการกำกับการซื้อขาย (Trading Alert) ไม่สามารถโอนมาเป็นหลักประกันได้

- การโอนหุ้นจากโบรกเกอร์อื่นเพื่อที่จะนำมาเป็นหลักประกันในบัญชีเครดิตบาลานซ์ จะไม่สามารถโอนเข้าโดยตรงได้ ต้องโอนเข้าบัญชีหลักทรัพย์ประเภทอื่นของ SBITO ก่อน เช่น บัญชี Cash Account หรือ Cash Balance แล้วลูกค้าค่อยทำการโอนเข้าบัญชีเครดิตบาลานซ์

➤ **หมายเหตุ :**

- บัญชีเครดิตบาลานซ์ ไม่อนุญาตให้ซื้อ DW และ Warrant
- กรณีที่มียอดกู้ยืมอยู่ หากโอนเงินสดเข้ามาเพิ่มในพอร์ต เงินก้อนนี้จะถูกนำไปลดยอดเงินกู้ก่อน หรือถ้ามีการขายหุ้น เงินค่าขายก็จะเอาไปหักยอดเงินกู้ก่อนโดยอัตโนมัติ
- กรณีที่หุ้นในพอร์ต (ที่ไม่ใช่เกรด E: IM100) มีราคาสูงขึ้น ระบบจะเพิ่มอำนาจซื้อให้โดยอัตโนมัติ โดยไม่จำเป็นต้องขายหุ้นก่อน
- การที่หุ้นในพอร์ตมีกำไรเพิ่มขึ้น จะเกิด Unrealized Profit ขึ้น ซึ่งจะไปช่วยเพิ่มอำนาจซื้อ แต่ไม่ได้ลดยอดเงินกู้
- หุ้นที่ซื้อในบัญชีเครดิตบาลานซ์ด้วยเงินสดของลูกค้า เมื่อทำการขาย จะชำระราคา (settle) วันที่ T+1
- หุ้นที่โอนมาเพื่อเป็นหลักประกันในบัญชีเครดิตบาลานซ์ เมื่อทำการขาย จะชำระราคา (settle) วันที่ T+2
- การโอนหุ้นออกจากบัญชีเครดิตบาลานซ์ จะโอนออกได้ก็ต่อเมื่อการโอนนั้นไม่ทำให้ยอด EE (Excess Equity) มีค่าติดลบหลังจากการโอนออก หรือถ้าหาก EE ติดลบอยู่แล้ว ก็ไม่สามารถโอนหุ้นออกได้เลย
- การลดยอดเงินกู้ (Liabilities) ทำได้เพียง 2 วิธี คือ
 1. ผ่ากเงินสดเพิ่มเข้ามาในพอร์ต
 2. ขายหุ้นในพอร์ตออก
- การดูเกรดหุ้นแต่ละตัว สามารถดูได้โดยคลิกที่ตำแหน่งของรูปด้านล่าง

Credit Limit	Line available	EE
500,000.00		

➔ [Marginable Securities] [Help]

Credit Balance & Purchasing Power			
Assets	MR	Call ForceSell	
Liabilities	Buy MR	Shortage Force	
Equity	Sell MR	Call-LMV	0.35
Cash balance	EE	Call-SMV	0.40
LMV	PP	Force-LMV	0.25
Collateral	Call Margin	Force-SMV	0.30
Debt	Shortage Call	Margin Ratio	1.0000
SMV	Action	Withdraw	

- อัตราส่วนต่างๆ ที่ใช้อธิบายในบทความนี้ เป็นอัตราส่วนเฉพาะของบริษัทหลักทรัพย์ เอสบีไอ ไทยออนไลน์ เท่านั้น ซึ่งอัตราส่วนต่างๆ อาจไม่เท่ากันในแต่ละโบรกเกอร์